

thi de Sagkyndige i den Henseende mene, hvad der ogsaa maa synes at være det logisk Naturlige efter hele Udviklingens Gang, at disse Afstande ere under Udvikling, ere altsaa fremdeles ved at voge. Smidlertid, den Hovedbetragtning, som den høitærede Minister gjorde gjældende, var denne, at det var ikke Kanoner og Pjecer, som man maatte vente kunde anvendes under et virkeligt Bombardement, dertil var deres Vægt for stor, deres Begyndelseshastighed og Krudtladning for voldsom, at man derfor ikke behøver at være bange for disse store Pjecer. Jeg siger, at vi ere blevne noget betænkelige overfor de Sagkyndiges Erklæringer i saa Henseende. Vi vide Alle, at ogsaa før 1864 var det langtrækkende Skjts ikke ukjendt for vore Sagkyndige, men da viste sig ogsaa lignende Betragtninger, som nu her gjøres gjældende fra den høitærede Ministers Side, at der i Virkeligheden ikke var saa stor Fare derved, det var ikke saa slemt, som man fra enkelte Sider allerede dengang talte om, men at man dengang jo bitterlig blev paa en høist ubehagelig og ulykkelig Maade overrasket, da det langtrækkende Skjts Lød fra Broagerland over paa Dybbøl Strand. Jeg vil altsaa med Hensyn til Bombardementsgrændsen kun henvisse til dette, som absolut staar fast, og jeg kan ogsaa anføre Erklæringer fra den her foreliggende Pjece, som jeg citerede, nemlig at det hele foreliggende Befæstningsanlæg er bygget paa en Bombardementsgrændse af 12,000 Alen. Der staar saaledes her Side 21: „Næst at bemærke, at man har troet ved Bestemmelsen af den ydre Befæstningsrings Afstand fra Byen at kunne blive staaende ved en Bombardements-Stuudistance af ca. 12,000 Alen“. Det er altsaa klart, at den hele foreliggende Plan nu hviler paa denne Forudsætning, og at man samtidig dermed erklærer, at nu er denne Distance allerede 14,000 Alen, har en høieste Grændse af 16,000 Alen og kan voge til 18,000. Disse Tal, som ere absolute Kjendsgjerninger, give, som jeg allerede før udtalte, en Belysning af dette Forslag, der vil være tilstrækkelig til at vise, at det foreliggende Forslag, ganske bortset fra de Principer, hvorpaa det hviler, absolut maa tages under fornyet Overveielse, og jeg vil antage, at det har været en ikke ringe medvirkende Grund til, at man heller ikke fra de Herrer Militæres Side har været fuldt beredt til at give dette Forslag deres Tilslutning. Den høitærede Minister mente, at jeg ikke havde angivet Expropriationsværdierne korrekt i Betænkningen. Jeg skal kun deraf ophjse, at man i de Afstykker, der have foreligget for

os, har angivet, at det Terrain, der skulde afhændes, altsaa skulde erhverves ved Expropriation til Anlæg af Fæstningen, er ialt ca. 800 Tdr. Land, og at den Værdi, som man har sat til Expropriationen, er ca. 1,600,000 Kr. Divider de Tal ind i hinanden, saa faar De en Pris af 2,000 Kr. pr. Td. Land for Jord, der skal exproprieres; men den Forøgelse af Prisen til $2\frac{1}{2}$ Millioner, som den høitærede Minister nævned, altsaa omtrent 1 Million mere, saa vidt jeg erindrer, og som han mente gif ind i Expropriationenssummen, gaar ikke ind i de Beløb, men i andre Værdier, Erstatning for Skade og deslige, og det er nu min Opfattelse, at kommer man til virkelig at skulle gennemføre dette Befæstningsanlæg, vilde det vistnok vise sig, at ogsaa denne Værdisætning vilde være for ringe. Der er et andet Punkt, den høitærede Minister dvælede ved, og det er Spørgsmaalet om Befæstningens Omfang. Der er nu forøvrigt igjen et Hensyn, som jeg kortelig skal omtale, og det er det, hvilken Vægt man lægger paa Angreb fra Amagersiden. Jeg skal kun i Forbigaaende sige, at jeg tror, at de Sagkyndige, der have udtalt deres Fordring om, at et Fæstningsanlæg paa Amagersiden vil være nødvendigt, ere i deres fulde Ret; jeg tror i det Hele, der tillægges denne Side af Befæstningsanlægget alt for ringe Vægt, men jeg skal tillade mig at henlede Opmærksomheden paa, at, ganske bortset derafra, har det samlede foreslaaede flaaede Befæstningsanlæg omkring Kjøbenhavn et Omfang af mellem 10 og 11 Mil, og af dette Omfang er der et stort Areal, der er Vandareal. Ogsaa i den Henseende tror jeg, at man er altfor tilbøielig til at se bort fra den Svaghed i den hele Plan, som det store Vandareal fører med sig. Det er nemlig indlysende, at her aldrig nogenfinde vil kunne blive Tale om et Fæstningsanlæg i egentligste Forstand. I gamle Dage, da Kjøbenhavn var en Fæstning, som virkelig efter sin Tids Fordringer var meget respektabel, var den saaledes beskaffen, at den kunde lukkes af. Den udgjorde et lille afsondret Hele for sig, som ved hver af Indgangene fra Søiden kunde lukkes med Bomme og hvis Indgange gennem Boldene ligesledes kunde lukkes med Porte. Det Hele blev saaledes afsondret fra Omverdenen, at det var en virkelig Fæstning; men idet man giver den her foreslaaede Befæstning et saa stort Omfang, er der ikke Tale om at tilveiebringe noget Saadant, først og fremmest ikke Tale om nogen saadan Afslutning fra Søiden. Jeg tror, man har lagt for ringe Vægt paa det Hensyn, og at der navnlig med